

การศึกษารั้ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้อำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค 5 ในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นของศาลอุทธรณ์ภาค 5 และเพื่อเสนอแนะกระบวนการในการแก้ปัญหาจากการดำเนินการของศาลอุทธรณ์ภาค 5 ในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มบุคลากรของศาลอุทธรณ์ภาค 5 จำนวน 15 คน บุคลากรสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 คน และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่า

การใช้อำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค 5 ในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พบว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 5 สามารถตรวจสอบคดีเลือกตั้งได้อย่างรวดเร็ว การพิจารณาคดีสามารถดำเนินการพิจารณาได้ส่วนใหญ่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด มีความแม่นยำในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย การทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง ศาลอุทธรณ์ภาค 5 มีการดำเนินการประชุมปรึกษาคดีก่อน จากนั้นจึงนำเข้าสู่ที่ประชุมของผู้พิพากษาแผนกคดีเลือกตั้ง เพื่อร่วมกันร่างคำพิพากษาหาข้อยุติร่วมกัน และในขั้นตอนการพิมพ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง และการออกเลขคดี จะกระทำต่อเมื่อได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฟังแล้ว เพื่อรักษาเป็นความลับจนถึงวันอ่านคำสั่ง

ความเป็นอิสระในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พบว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 5 มีอิสระในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นอย่างมาก เนื่องจากศาลเป็นองค์กรอิสระปราศจากการแทรกแซงจากการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่สามารถเข้ามามีอำนาจ หรืออิทธิพลเหนือศาล

ปัญหาและอุปสรรคการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นของศาลอุทธรณ์ภาค 5 พบว่า ห้องพิจารณาคดีมีไม่เพียงพอต่อการพิจารณาคดี ผู้พิพากษา ผู้ช่วยพิพากษา และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบคดีเลือกตั้งขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ขาดงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเพียงพอ ไม่มีการรวบรวมกฎหมายระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องไว้ในที่เดียวกัน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ศึกษาค้นคว้า ประชาชนไม่อาจใช้สิทธิตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่นได้เองโดยตรง และการพิจารณาคดีเลือกตั้งของศาลอุทธรณ์เป็นกระบวนการไต่สวนที่เปิดโอกาสให้คู่ความเผชิญหน้าในห้องพิจารณาคดี ทำให้พยานเกิดความกลัว ไม่กล้าเบิกความต่อหน้าศาล

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะกระบวนการในการแก้ปัญหาจากการดำเนินการของศาลอุทธรณ์ภาค 5 ในการตรวจสอบการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ดังนี้ ควรมีการคัดสรรบุคลากรเฉพาะทางมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายและวิธีปฏิบัติเพิ่มอัตรากำลังผู้พิพากษา ผู้ช่วยพิพากษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแผนกคดีเลือกตั้งฯ ให้มีความเหมาะสม มีการรวบรวมกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งฯ ไว้ในที่เดียวกัน ควรปรับปรุงสถานที่ให้มีความเหมาะสมกับภาระงานสอดคล้องกับจำนวนคดีในแต่ละปี และให้ประชาชนผู้ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งที่ได้รับผลกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพสามารถฟ้องคดีได้เอง เป็นต้น

This study aimed to investigate the exertion of the Court of Appeal Region 5 administrative power in inspecting the Local Assembly Members and Local Administrators election; to examine problems and obstacles of inspecting the Local Assembly Members and Local Administrators election by the Court of Appeal Region 5; and to suggest the solution process of above mention. It was a qualitative research employing an interview schedule for collecting data from 15 officers in the Court of Appeal Region 5, 3 officers in Chiang Mai Provincial Election Committee Office; and 5 officers in the Local Administrative Offices in Chiang Mai. The results were as follows:

Regarding the exertion of the Court of Appeal Region 5 administrative power in inspecting the Local Assembly Members and Local Administrators election, it indicated that the Court was able to inspect the election cases quickly, persecute the cases in due time, and hold explicit fact and matters of law. In making a verdict or writ, the Court of Appeal Region 5 proceeded the case consult meeting prior to submitting the case to the meeting of the judges from the Election Case Division in order to draft the concordant verdict. Moreover, in typing the verdict or writ as well as the case number, it was done only when the verdict or writ had been already read for the litigants so as to keep the secret of the verdict or writ until the reading day.

Additionally, the Court of Appeal Region 5 had substantial independence in investigating the Local Assembly Members and Local Administrators election. This was because the Court was the independent entity without the political interference. The Local Assembly Members and Local Administrators were not able to manipulate or influence over the Court.

With reference to problems and obstacles of inspecting the Local Assembly Members and Local Administrators election by the Court of Appeal Region 5, it showed that the courtrooms were inadequate; the judges, the judge assistants, and the relevant officers lacked knowledge and understanding in the practice and the matters of law; the budget was not adequately supported by the government; the related law, rules, regulations and announcements were not compiled together for reference and research; people were not able to directly examine the Local Election as they were entitled to; and the Court of Appeal's persecution of the election cases was the interrogation process providing an opportunity for the litigants to confront in the Courtroom that scared the witness to testify in the Court.

The researcher proposed suggestions for the solution process of inspecting the Local Assembly Members and Local Administrators election by the Court of Appeal Region 5 as follows: personnel should be selected by each expertise and should have knowledge and understanding in the practice and the matters of law ; the judges, the judge assistants, and the relevant officers in the Election Case Division should be increased in an appropriate proportion; the related law, rules, regulations and announcements should be compiled together in one place; the area should be improved so as to be appropriate to the task burden and the case quantity in each year; and voters whose right were affected should be allowed to sue by themselves.